

ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΟΝΕΙΡΟ

ΤΟΥ Π.Κ. ΚΩΚΕΛΙΜΙΔΗ

Συνάντηση Πούτιν - Μητσοτάκη: ευκαιρίες και δυσκολίες

Το timing της συνάντησης του Έλληνα Πρωθυπουργού Κ. Μητσοτάκη με τον ρώσο πρόεδρο Β. Πούτιν την Τετάρτη στο Σότσι αποδεικνύεται δύσκολο, αν και η συνάντηση αυτή με στόχο την επαναορομολόγηση των ελληνορωσικών σχέσεων είναι επιβεβλημένη. Το «δύσκολο timing» οφείλεται στο γεγονός ότι η ένταση ανάμεσα στην Ευρωπαϊκή Ένωση (ΕΕ) και το ΝΑΤΟ αφενός και τη Ρωσία αφετέρου έχει κλιμακωθεί σε επικίνδυνο βαθμό τις τελευταίες μέρες για δύο κύριους λόγους: πρώτον, λόγω Ουκρανίας, στα σύνορα της οποίας η Ρωσία έχει συγκεντρώσει μαζικές στρατιωτικές δυνάμεις για τις οποίες ΕΕ και ΝΑΤΟ εκτιμούν ότι ίσως ετοιμάζονται για μια νέα εισβολή στη χώρα. Οι Βρυξέλλες επιχειρούν αποκλιμάκωση της έντασης, αλλά παράλληλα τονίζουν ότι σε περίπτωση επιθετικής ενέργειας θα υπάρξει άμεση αντίδραση με διάφορα μέσα, περιλαμβανομένων και σκληρών οικονομικών και πολιτικών κυρώσεων. Και για την αντίδραση αυτή φαίνεται να συμπλέουν ΕΕ, ΝΑΤΟ, ΗΠΑ κ.ά. Δεύτερον, η Ένωση εκτιμά ότι η Ρωσία βρίσκεται πίσω από την πολιτική της εργαλειοποίησης των μεταναστών που επιχειρήσει το καθεστώς Λουκασένκο της Λευκορωσίας στα σύνορα ΕΕ - Πολωνίας, Βαλτικών Χωρών (Λιθουανίας, Λετονίας). Ως εκ τούτου το τοξικό κλίμα στις σχέσεις ΕΕ - Ρωσίας έχει επιδεινωθεί ακόμη περισσότερο.

Αλλά πέρα από τη συγκυριακή αυτή επιδείνωση έχει ενδιαφέρον η πιο μακροχρόνια προσέγγιση για τη Ρωσία που υιοθετεί η Ευρωπαϊκή Ένωση μέσω της Στρατηγικής Πυξίδας - του βασικού εγγράφου στρατηγικής για τις μελλοντικές απειλές και προκλήσεις. Γράφει ειδικότερα ότι «οι ενέργειες της Ρωσίας στην ευρωπαϊκή περιφέρεια και σε άλλες περιοχές αντιστρατεύονται το όραμα που έχει η Ένωση για τον κόσμο και τα συμφέροντά της. (...) Παρά ταύτα, πληθώρα κοινών συμφερόντων και κοινής κουλτούρας συνδέουν την ΕΕ με τη Ρωσία. Γι' αυτόν τον λόγο η στρατηγική της Ένωσης αποβλέπει

στη σύμπραξη (engagement) με τη Ρωσία σε ορισμένους τομείς, όπως λ.χ. της κλιματικής αλλαγής, και ταυτόχρονα στην αναχαίτιση των επιθετικών ενεργειών της και στον περιορισμό της ικανότητάς της να υπονομεύει την Ένωση...».

Από την άλλη μεριά είναι γεγονός ότι η Ένωση είναι μάλλον διχασμένη ως προς τον τρόπο αντιμετώπισης της Ρωσίας. Ορισμένες χώρες - μέλη (π.χ. Πολωνία, Βαλτικές Χώρες κ.ά.) θέλουν μια ιδιαίτερα σκληρή γραμμή, θεωρώντας ότι η Ρωσία αντιπροσωπεύει την κύρια απειλή για την ασφάλειά τους. Από την άλλη, χώρες - μέλη όπως οι Γαλλία, Ιταλία, Ισπανία κρίνουν ότι η Ρωσία είναι χώρα της Ευρώπης με την οποία θα πρέπει να αναζητήσουμε τρόπους διαλόγου και προσέγγισης. Η Γερμανία υπήρξε κύριος υπέρμαχος της στάσης αυτής, αλλά με τη νέα κυβέρνηση συνασπισμού φαίνεται να μετριάζει κάπως την εν λόγω προσέγγιση. Η Ελλάδα ορθώς στοχεύει τόσο στη βελτίωση των διμερών σχέσεων για αρκετά σημαντικούς λόγους (γεωπολιτικούς, οικονομικούς, ενεργειακούς, πολιτιστικούς κ.ά.) όσο και στην εξομάλυνση της ευρύτερης σχέσης ΕΕ - Ρωσίας, χωρίς όμως να παραβλέπονται και τα πολλαπλά αμαρτήματα της Μόσχας (παραβίαση θεμελιωδών δικαιωμάτων, εξωτερική συμπεριφορά κ.λπ.). Η Στρατηγική Πυξίδα διαγράφει λίγο - πολύ το πλαίσιο. Σε ό,τι αφορά όμως τα δύο κρίσιμα θέματα της εξωτερικής πολιτικής, ελληνοτουρκικά και Κυπριακό, δεν θα πρέπει να θεωρηθεί ότι η Ρωσία είναι αναφανδόν και πλήρως με τις ελληνικές θέσεις (βλέπε και σχετική αρθρογραφία Χρ. Περικλέους και Μ. Δρουσιώτη).

Εν κατακλείδι, μια συνάντηση με ευκαιρίες αλλά και προφανείς δυσκολίες.

Ο καθηγητής Π.Κ. Κωκελιμίδης είναι πρώην πρεσβευτής - σύμβουλος του ΥΠΕΞ και μέλος της συμβουλευτικής επιτροπής των FEPS και ΕΝΑΜΕΠ. Από τις εκδόσεις Θεμέλιο κυκλοφορεί το τελευταίο του βιβλίο «Επιτεύγματα και στρατηγικά λάθη της εξωτερικής πολιτικής της Μεταπολίτευσης».